

Maastricht, 14 augustus 2025

Betreft: Nadere uiteenzetting juridische en principiële bezwaren tegen het *Wetsvoorstel strafbaarstelling verheerlijken van terrorisme en openbare steunbetuiging aan terroristische organisaties*.

Geachte lezer,

Middels dit schrijven wens ik graag mijn fundamentele juridische en principiële bezwaren tegen het voorliggende conceptwetsvoorstel nader te specificeren. Ik beschouw dit voorstel niet slechts als onwenselijk, maar als een wezenlijke en gevaarlijke aantasting van de beginselen die onze democratische rechtsstaat schragen.

Mijn diepgewortelde bezwaren, die ik hieronder uiteenzet, betreffen de onverenigbaarheid van het voorstel met het legaliteitsbeginsel, de ongerechtvaardigde inbreuk op de vrijheid van meningsuiting, het inherente risico op willekeur en de miskennis van de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.

1. De aantasting van het lex certa-beginsel en onvermijdelijke rechtsonzekerheid.

Het fundament van ons strafrecht, gecodificeerd in artikel 1 van het Wetboek van Strafrecht, vereist dat de wetgever de burger in staat stelt met zekerheid te kunnen voorzien welke gedragingen tot strafrechtelijke aansprakelijkheid leiden. Het is de belangrijkste waarborg tegen de willekeur van de staat. Ik stel met de grootste stelligheid dat het delictsbestanddeel ‘verheerlijken’ volstrekt niet aan dit beginsel voldoet. Het is een term die zich leent voor een veelheid aan subjectieve interpretaties, afhankelijk van de morele, politieke en zelfs religieuze overtuiging van

de individuele opsporingsambtenaar, de officier van justitie, de minister van Justitie, of de rechterlijke macht.

Waar houdt de objectieve analyse waarop een eventuele steunbetuiging gebaseerd wordt op, en begint volgens de wetgever de strafbare verheerlijking? Is het tonen van een historisch symbool in een nieuwe context strafbaar? Is het delen van een manifest of enigerlei andere uiting van een als terroristisch bestempelde groepering, voorzien van academisch commentaar, een daad van wetenschap of van verheerlijking? De Memorie van Toelichting laat de burger hierover in het ongewisse en delegeert de invulling van een kernelement van de strafbaarstelling aan de feitenrechter. Dit is geen delegatie, maar een abdicatie van de wetgevende plicht tot het formuleren van heldere en ondubbelzinnige normen. Het gevolg is een onaanvaardbare rechtsonzekerheid die de burger noopt tot een staat van voortdurende juridische *divinatio* en haar overlevert aan een casuïstische rechtsvinding, die ten principale strijdig is met de grondbeginselen van onze rechtstaat.

2. Een frontale en onwenselijke aanval op de vrijheid van meningsuiting.

De voorgestelde strafbaarstelling constitueert voorts een directe en niet te rechtvaardigen inbreuk op de vrijheid van meningsuiting, zoals verankerd in artikel 7 Grondwet en, in het bijzonder, artikel 10 EVRM. De jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens is helder: de bescherming van artikel 10 strekt zich ook uit tot ideeën die als schokkend, verontrustend of beledigend kunnen worden ervaren. Een democratie wordt immers niet gekenmerkt door de onderdrukking van onwelgevallige meningen, maar door het vermogen deze in een open debat te weerleggen.

Het risico op een *chilling effect* is hier niet louter theoretisch, maar acuut en concreet. Het is te voorzien dat journalisten die verslag doen vanuit conflictgebieden, academici die de ideologische wortels van politiek geweld onderzoeken, en burgers die kritiek

uiten op de standpunten van de regering, zich genoodzaakt zullen zien tot zelfcensuur. De vrees voor een strafrechtelijk onderzoek, zelfs als dit uiteindelijk niet tot een veroordeling leidt, zal een verlamme werking hebben op het publieke discours. Dit wetsvoorstel creëert daarmee geen (schijn)veiligheid, maar zet de rem op een vrij en pluriform debat. En die stilte is de voorbode van een democratie die haar vitaliteit en veerkracht verliest.

3. Willekeur en het risico van détournement de pouvoir.

Het is buitengewoon zorgwekkend te achten dat dit wetsvoorstel de uitvoerende macht een instrument verschaft dat zich uitstekend leent voor politiek opportuun en selectief gebruik. De definitie van ‘terrorisme’ en de aanwijzing van een organisatie als ‘terroristisch’ zijn geen zuiver juridische exercities, maar bovenal beslissingen die diep doordrenkt zijn van politieke overwegingen. De geschiedenis leert ons dat de vrijheidsstrijder van vandaag de terrorist van gisteren was, en *vice versa*. De kwalificatie is afhankelijk van het perspectief van de machthebber.

Dit voorstel opent de deur naar een gevaarlijke praktijk waarbij kritiek op het handelen van de staat of van bondgenoten, of sympathie voor groeperingen die zich verzetten tegen regimes die wij als repressief beschouwen, onder het bereik van het strafrecht worden gebracht. Het is een hellend vlak waarop de strafrechtspleging wordt geïnstrumentaliseerd voor politieke doeleinden. Bovendien is de vrees voor *détournement de pouvoir*, het misbruik van bevoegdheid, waarbij de wet niet wordt ingezet ter bescherming van de rechtsorde, maar ter bestendiging van een bepaalde politieke orde en het smoren van oppositie, in dezen gerechtvaardigd.

4. Een grove miskennen van de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit

Tot slot meen ik dat het voorstel getuigt van een fundamentele miskennen van de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit. Het bestaande arsenaal aan strafbepalingen, met name de artikelen betreffende opruiing (art. 131 Sr), het

verspreiden van opruiende geschriften (art. 132 Sr) en het aanzetten tot haat en geweld (art. 137d Sr), biedt reeds een adequaat en - belangrijker nog - een juridisch zuiverder kader om uitingen die een concreet gevaar voor de samenleving vormen, te adresseren. Deze strafbepalingen zijn immers toegespitst op het *gevolg* van de uiting: het daadwerkelijk aanzetten tot strafbare feiten.

Het voorliggende wetsvoorstel daarentegen bestraft een abstracte meningsuiting, een 'verheerlijking', zonder dat een causaal verband met enig concreet gevaar of strafbaar feit vereist is. Dit is een disproportionele maatregel. Ik stel vast dat een zwaarwegende inbreuk op een fundamenteel grondrecht wordt voorgesteld om een probleem aan te pakken waarvoor reeds minder ingrijpende en juridisch beter onderbouwde middelen voorhanden zijn. Het is derhalve een overbodige en schadelijke aanvulling op ons strafrecht.

Resumerend, ben ik de stellige overtuiging toegedaan dat dit wetsvoorstel een juridisch ondeugdelijk, principieel onwenselijk en praktisch gevaarlijk instrument is. Het offert de helderheid van het recht, de vrijheid van het woord en de rechtsbescherming van de burger op het altaar van de schijn van daadkracht en de illusie van een grotere veiligheid. Ik geef u daarom met de grootst mogelijke klem in overweging dit heilloze voorstel in te trekken en de integriteit van onze rechtsstaat te verkiezen boven symboolpolitiek die geen zoden aan de dijk zal zetten.

Met de meeste hoogachting,

XX